

Proje Başlığı:

TÜRKİYE'DE SİLAHLI KUVVETLER VE TOPLUM: AMPİRİK YAKLAŞIM

Proje Ekibi:

Yrd. Doç. Dr. Zeki Sarıgil (Bilkent Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Yaprak Gürsoy (İstanbul Bilgi Üniversitesi)

Özet:

1990'lı yıllardan itibaren yapılan birçok kamuoyu araştırmasında Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) halkın en çok güvendiği kurum olarak çıkmaktadır. TSK üzerine yapılan akademik çalışmalarda da halkın askere duyduğu güven ve verdiği değer sıkça belirtilen bir olgudur. Ancak orduya olan güvenin kapsamı ve toplum içindeki yaygınlığı geniş, kapsamlı bir ampirik çalışmayla henüz incelenmemiştir. Asker-toplum ilişkisine odaklanmış, ideolojik kaygılar gütmeyen ve kapsamlı araştırılmış bir kamuoyu anketinin yapılmasına ve bu anketin sonuçlarının bilimsel bir bakış açısıyla irdelenmesine ihtiyaç vardır. Benzer bir şekilde, toplumun seçkin kesimleriyle derinlemesine görüşmeler yapılarak, elitlerin askere olan bakışının incelenmesi gerekmektedir. Böyle bir çalışma literatürdeki önemli iki boşluğu dolduracaktır. Birincisi, toplumun askere olan güveninin (varsa) sınırlarını, kapsamını ve sebeplerini gözler önüne serecektir. İkinci olarak da, bugüne kadar yapılmış, askerinin toplum gözündeki meşruluğunu ve popüleritesini açıklayan analizleri ampirik olarak test edecektir. Böyle bir çalışma maalesef bugüne kadar yapılmamıştır ve öngörülen proje de bu önemli boşluğu gidermeyi hedeflemektedir.

Bu çalışmanın iki ayağı bulunmaktadır. İlk olarak proje, Türkiye'nin farklı illerinden en az 3000 kişiden oluşan temsili bir örneklem üzerinden profesyonel bir araştırma ve veri şirketi yardımıyla anket yapmayı ve çıkarılan sonuçları istatistiksel olarak analiz etmeyi hedeflemektedir. İkinci olarak, toplumun seçkin kesimini oluşturan ve liderlik pozisyonunda bulunan 75 kadar kişiyle derinlemesine mülakatlar yaparak elitlerin askere yaklaşımını niteliksel olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Bağımlı değişken olarak toplumun hem alt hem de üst tabakalarının askere bakışı ve tavrı, askerden beklentileri incelenecektir. Daha özel olarak ise proje şu sorulara cevap bulma amacındadır: Türk toplumu askere ne kadar güvenmektedir, askerinin siyasal alana müdahaleleri hakkında ne düşünmektedir, askerden neler beklemektedir, askerlik hizmeti hakkında ne düşünmektedir, profesyonel orduya geçiş konusuna nasıl bakmaktadır; son dönemdeki asker-sivil ilişkileri alanındaki gelişmeler hakkında ne düşünmektedir? Bu ve benzeri sorulara verilebilecek cevapları etkileyebileceği düşünülen birçok bağımsız değişken ele alınacaktır. Örneğin, gelir düzeyi, eğitim seviyesi, din, dindarlık, laiklik, mezhep, örtünme (başörtüsü, türban), ideolojik eğilim, siyasi tercih, etnik köken, askerlik hizmetini yapmış olmak, ailede askeri personelin ya da şehidin olması, şehirlilik, kırsallık, bölge gibi etkenlerin bireylerin TSK'ya olan bakışını ve tavrını nasıl etkilediği ampirik bir yöntemle incelenecektir.

Böyle bir çalışma akademik literatürde ve kamuoyunda sıkça dile getirilen birçok tezi ya doğrulayacaktır ya da temelden sarsacaktır. Asker-sivil ilişkileri üzerine gittikçe büyüyen literatürde ampirik teknikler ile niceliksel ve niteliksel yaklaşımları bir araya getiren metodlar yeterince kullanılmamaktadır. Bu sebepten, projenin özgün değeri ve literatüre katkısı oldukça önemlidir. Bunun yanında çalışmanın önemli yaygın etkileri olacaktır. Jeopolitik olarak önemli bir bölgede bulunan Türkiye'deki siyasi istikrar ve ülke güvenliği için asker-toplum ilişkilerinin araştırılması ve daha iyi anlaşılması oldukça geniş boyutta bir öneme sahiptir. Dolayısıyla çalışma stratejik açıdan önemli sonuçlar ve veriler de üretecektir. Ayrıca proje Türkiye'nin demokratikleşme süreciyle ilgili olarak da bizlere önemli veriler ve çıkarımlar sunacaktır. Türkiye'nin demokratikleşme ve AB ile bütünleşme süreci içinde asker-siyaset, asker-toplum ilişkileri konusunda yapılabilecek ya da yapılamayacaklar hakkında da proje bizi aydınlatacaktır.